

Jiří Růžek, foto: Tomáš Černý

Některé hudební motivy musí léta zrát

TEXT: PETR KORÁL

Pražská rocková skupina Vítkovo kvarteto je výjimečná ve více ohledech. Donedávna i tím, že za více než 40 roků aktivní existence vydala pouze jedno řadové album! To už ale neplatí – světlo světa uzřela LP deska *Per to do mě, až je po mně*. Dostatečný, ale rozhodně nikoliv jediný důvod k rozhovoru se zpěvákem Jiřím Růžkem.

Po třiceti letech od alba *Live 1995* jste konečně vydali novou kolekci písní. Zdálo se, že se to už nikdy nestane, že vy sami o to příliš nestojíte. Co se změnilo? Už vás přestalo bavit na koncertech obehrávat dokola jen stabilní „provařený“ repertoár, který se drahně roků nijak nemění?

To bych protestoval. Náš repertoár nikdy nebyl stabilní. Každé provedení je originál. Bereme si příklad z „vážné hudby“. Má vlast je pokaždé stejná, ale přitom jiná. Ale pak potřebuješ nový vánek pro své hudební těleso. Ve vážné hudbě se současný repertoár, aby ho publikum přijalo, hledá opravdu těžko. U Vítkovců, jak píšou v prvních recenzích našich koncertů, to ale vypadá, jako kdyby nové pecky byly trvalou součástí koncertů už léta.

Mimochodem, nevytýkal vám někdo, že Vítkovo kvarteto je už pouze „jukebox na vlastní hitovky s notně omezenou nabídkou“? Jasně, fanoušci přesně věděli, na co jdou, ale...

Vyprodané koncerty, emoce diváků, pláč i smích – jen se přijď podívat. Tři generace na jednom místě. Myslím, že tohle žádný „jukebox“ nedokáže. Všude slyšíme, že nikdo takový tady není. Koncerty nejsou v pravém slova smyslu koncerty, je to sraz Sdružení přátel Vítkova

kvarteta – a tam buď patříš, nebo ne. Nic mezi tím.

Na album jste zařadili vesměs skladby vzniklé už v 80. letech. Měli jste pocit, že by si zasloužily konečně kvalitněji zaznamenat? Respektive některé vlastně zcela oživit, protože je neznají ani mnozí pamětníci.

Jak vzniká hudba? Slyšíš nebo vytvoříš nějaký motiv – třeba *Ktož sú boží bojovníci* – a vznikne symfonická báseň nebo transkripce středověkého kancionálu, viz naše nová deska. Takhle zrály motivy písní čtyřicet let, až přišel ten správný okamžik a hudební forma k jejich zveřejnění. Umění je proces, který se nedá urychlit. A také jsme mezitím uspořádali tolik večírků, že se to prostě nedalo stihnout.

V těch osmdesátkách ale Vítkovo kvarteto hrálo spoustu dalších skladeb, které nikdy oficiálně nevyšly, přitom jste je tehdy natočili u Martina Kratochvíla ve studiu Budíkov. Jejich oprášení jste nezvažovali?

Nic neoprašujeme! Tvoříme a zcela nevyklučuji, že i na ně přijde řada. Autorem této nadílky byl většinou Honza Šulc – lékař, umělec a velký motor mnoha dalších oborů. (Ve Vítkově kvartetu hrál léta na klávesy a kytaru, dnes je naživo nevystupujícím členem, ale na natáčení desky se podílel – pozn. aut.) Ten kdysi, když dostal podobnou otázku, tedy proč nepíše další písně, odpověděl: „A to myslíte, že kdyby Beethoven jako první napsal *Devátou*, že by pak ještě psal *Šestou*?“ Možná mu skromnost zatím nedovolí další písně publikovat, ale má jich spousta.

Jak jste k těm s nadsázkou vykopávkám přistupovali? Do jaké míry jste se drželi nějaké původní podoby?

Myslím, že jsem na to už odpověděl. Jsou

to zcela nové písně postavené na motivech, které zrály. Naprosto současná hudba v moderních trendech, včetně masteringu. Tak ostře namíchané, že na Spotify mají všechny označení E – ex-

Foto: archiv Vítkova kvarteta

Foto: archiv Vítkova kvarteta

Umění je proces, který se nedá urychlit.

plicit. Jak se za našich mladých let říkalo: Mládeži nepřístupné. Tady ale právě pro mladé hodně přístupné, jak se ukazuje z reakcí.

Naše nahrávka není náhodný sled písní. Je to uzavřené album, kde není doporučeno vytrhávat jednotlivé hitovky

Je mezi tím tuctem skladeb přece jen i nějaká vzniklá později než v letech osmdesátých?

Když půjdeš na desce od jedničky ke dvanáctce, zjistíš, že to není náhodný

Je velice smutné, když sleduji takzvaně většinovou hudební scénu. Tolik zbytečného zvuku... Myslím, že hlavním hnačím motorem pro většinu tvorby, která se dnes valí z médií, jsou peníze. „Méně je více,“ říká se. Kolik opravdových pecek zůstane v repertoáru po dvou nebo třech letech? Na které si někdo vzpomene? Moc krásné desky v posledních letech udělali Vláda Mišík, Michal Ambrož, určitě i další, ale z médií se valí pecky od kolotočů – nekonečné omílání „má ho ráda a chce sbalit kamaráda“. Tolik klišé, že vlastně ani nechci, abych se do tako-

(Jen pro pořádek: koncertní sestavu Vítkova kvarteta dnes tvoří kytaristé Petr „Děda“ Mráz, Petr Váňa a talentovaný mladý muzikant Jan Mertl, baskytaristé Vladimír Vintr a Jan Pokorný, bubeník Benjamin Vitek, klávesový hráč Pavel Jiroušek a frontman Jiří Růžek – pozn. aut.)

Už bylo zmíněno, že fyzicky album vyšlo v limitovaném nákladu na klasické LP desce. I vy jste propadli „retro nadšením“ z navrátnějšího se vinylu?

Vydali jsme tisíc kusů vinylu s vloženým CD a vstupem „do tajné komůrky“.

Foto: Tomáš Černý

sled písní. Je to uzavřené album, kde není doporučeno vytrhávat jednotlivé hitovky. Je to příběh o nás a o světě, ve kterém žijeme. V plné neurvalosti i melancholii vzpomínek. Proto je zde Zdeněk Juračka i Ota Petřina a vedle toho *Vepřová* nebo *Franta má video*. Jsem strašně moc šťastný, kolik lidí tohle poselství pochopilo – ať už studioví spolupracovníci, nebo ti, kteří si desku koupili a nyní nám píšou tolik dojemných zpráv... Mimochodem: celý náklad 1000 LP byl vyprodán za první měsíc prodeje.

Pokusit se složit něco vyložené nového vás do budoucna přece jen neláká?

Myslíš kolik dalších motivů máme uložených? Spoustu. A zrají...

Lze tomu rozumět i tak, že je ve vás cosi jako odpor k vytváření zcela nových skladeb, tvůrčí vyhoření nebo tak něco?

Je velice smutné, když sleduji takzvaně většinovou hudební scénu. Tolik zbytečného zvuku...

vého proudu někdy zařadil. Všechno, co děláme, děláme pro radost. A když tu radost s námi někdo sdílí, jsme vděční – ale bez toho, abychom se porovnávali nebo zařazovali. Jsme prostě Vítkáči, a jak celá léta zpíváme, bigbitový dunění není žádný umění... Kvalita není kvantita!

Jak se existence nové desky promítla do koncertního repertoáru kapely? Konečně se proměnil, respektive rozšířil a obohatil?

Téměř všechny nové pecky hrajeme na živo. Sedí tam jak pověstná pr... na hrnc.

Všechny desky jsou očíslované a podepsané. Nový bitcoin v oblasti hudebního průmyslu. Jen tak mimochodem, naše první album stojí v aukcích kolem 5000 Kč a moje propocené triko se vydražilo za patnáct tisíc. Už neperu – jak něco propotím, hup do prodeje. Super přilepšení k důchodu.

Jak se tváříš na streamingové platformy, placený downloading apod.? Je to pro tebe cesta správná a praktická, nebo naopak slepá?

Já vím, že tenhle rozhovor není zrovna dobrá platforma pro to, co řeknu, ale já bych byl nejraději, kdyby si lidé naše písničky šířili zadarmo mezi sebou, jak to bývalo dřív. Jsme v první dvacítce nejhranějších kapel z České republiky na Spotify, ale držitel našich autorských práv nám až po patnácti letech poslal nějaké peníze. Jakýsi pan Křeček má

na YouTube kanále osm milionů přehrání naší skladby *Pražskej démon* a vůbec nevíme, kdo to je. A Český rozhlas vlastní práva na Veterány studené války (někdejší „odhož“ Vítkova kvarteta, která v roce 1998 zrealizovala jedno album – pozn. aut.) a vůbec nevíme, jak se tam ta práva dostala. Je to důsledek toho, že nás nikdy nenapadlo zabývat se „úředničnou“ okolo hudby. Přesněji řečeno tím, že bychom snad naším třeštěním mohli vydělat peníze.

Byl bych nejraději, kdyby si lidé naše písničky šířili zadarmo mezi sebou, jak to bývalo dřív.

To zní jako až romantická naivita... V čem je podle tebe vydávání nahrávek dnes snazší a v čem naopak složitější než v minulosti?

Celou desku jsme tentokrát udělali jako družstevníci sami – od nahrávek přes výtvarné řešení a výrobu až po prodej a distribuci. Samozřejmě s profesionálními službami nahrávacích studií a lisovny desek. Nenapadá mě vůbec nic, co by mohlo nabídnout nějaké vydavatelství. Klíčem je mít takovou komunikaci s fanoušky, že si lze dovolit jít do relativně vysokých nákladů, které taková sranda stojí. Tady si bereme příklad od nejmladší hudební generace, která se už jak tvůrčí, tak ekonomickým životem zcela odpojila od tradičních způsobů šíření a prodeje hudby.

Máš pocit, že vydavatelské společnosti už nemají ani zdaleka takový význam, jako tomu odjakživa bývalo?

Nemám takový přehled o současném dění v hudebním průmyslu, ale mohu z obecné zkušenosti lidstva konstatovat, že „čeho je moc, toho je příliš“. Propojení vydavatelství, médií, koncertních produkcí a dnes už i prodeje vstupenek sice na jednu stranu přináší zisk, ale monopolizace oboru dělá z umění supermarket. Všechno lze pozřít, ale nijak zvlášť to nechutná a většinu toho vyhodíš do koše. Nic se nemá přehánět a myslím, že ti, kdo na tomto systému profitují, brzy

zapláčou. Umělá inteligence jim natolik zamotá hlavu, že to, co platí dnes, zítra platit nebude. Ti, kdo to pochopí brzy a budou první na nových kanálech, kterými se hudba bude šířit, vyhrájí. Ale myslím, že současní dinosauři hudebního průmyslu to určitě nebudou.

Mnoho a mnoho let se věnuješ i agenturní činnosti a koncertní produkci – asi netřeba připomínat, že jsi byl i v týmu, který k nám poprvé, hned po sametové revoluci, přivezl i The Rolling Stones. Narazil jsi někdy kvůli koncertům třeba i na nějaký autorskoprávní problém? Jak hladce z tvého pohledu probíhá spolupráce pořadatele s OSA?

U mě platí ono okřídlené „kozol zahrádkníkem“. Zatímco jako profesionální firma jsme měli speciální oddělení pro administraci a právní úkony, já jako muzikant jsem nic z toho neřešil a nikdy vlastní produkci k činnosti Vítkáčů nepoužíval. A teď toho docela lituju, protože kvůli mé liknavosti na nás parazitují jiní. Myslím, že současná podoba fungování

co to OSA je. Určitě by ale měla vzniknout jakási „škola pro začínající umělce“ se schopností jednoduše a srozumitelně zprostředkovat právní i ekonomické možnosti, které mohou z jejich činnosti vyplývat. Velkou výzvou bude také zneužití autorů umělou inteligencí. Zcela bez problémů dnes mohou zadat „Napiš nové písně v duchu Vítkova kvarteta“ – a AI to udělá. Takže příští desku, pokud nepodstoupím složitý a nákladný proces ochranných známek, může za Vítkáče klidně vydat kdokoli.

Jak bude vypadat další existence Vítkova kvarteta po skončení nebývale rozsáhlého zimního turné? Máte ještě vůbec nějaké ambice?

Za čtyřicet let naší činnosti jsme dokázali, že to dokážeme. Jak se říká u Vítkovců: I cesta je cíl. Jdeme po ní neochvěj-

Monopolizace oboru dělá z umění supermarket.

Všechno lze pozřít, ale nijak zvlášť to nechutná a většinu toho vyhodíš do koše.

Foto: archiv Vítkova kvarteta

ochrany autorských práv je na vysoké úrovni, jen jí možná chybí trocha odvahy zabývat se i „okrajovou společností umělců“, kteří často ani nepochopí,

ně, s hlavou vztyčenou a bosí, jak praví klasik. Kam dojdeme, to ví jen vítr, vítr kolem nás, ten vítr, co začal právě vát do našich plachet. Tak ahoj, ahoj, ahoj... ●